

TABULKA 82 | Opatření středních škol k řešení vysoké míry neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky – hodnocení záznamů o situaci těchto škol

Opatření	Hodnocení
Přijetí opatření v návaznosti na strategii/koncepci školy v oblasti vzdělávání žáků v oborech s vysokou mírou neúspěšnosti u maturitní zkoušky	<p>V případě 15 z 26 středních škol byla přijata opatření v souladu se strategií/koncepcí školy v oblasti vzdělávání žáků v oborech s vysokou mírou neúspěšnosti u maturitní zkoušky. Tato opatření se týkala různých oblastí intervencí:</p> <p>(a) zvýšení oborové prostupnosti studia směrem k oborům s výučním listem, respektive zpřísnění kritérií a hodnocení pro postup do vyššího ročníku⁴⁰;</p> <p>(b) důraz na aktivizační metody ve výuce, úprava učebního obsahu v ŠVP, nové zavádění dělených hodin v maturitních předmětech, především v matematice;</p> <p>(c) zavádění volitelných předmětů a rozšíření možností systematického doučování žáků, včetně skupinového doučování;</p> <p>(d) nastavení individuálního přístupu k žákům, individuální karty žáka – sledování absencí a vzdělávacího pokroku žáka, specifická pozornost žákům z méně podnětného rodinného prostředí;</p> <p>(e) posilování významu průběžného hodnocení a zpětné vazby (např. častější hospitační činnost ve výuce, cvičný průběh maturitní zkoušky) a rozšíření dosud minimálně využívaných externích nástrojů hodnocení pro ověření klasifikace žáků;</p> <p>(f) DVPP v oblasti oborových didaktik a aktivizačních metod výuky;</p> <p>(g) zavedení prospěchového stipendia.</p> <p>Nejčastějšími podklady pro formulaci opatření byla vlastní analýza neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky (11 škol) a doporučení České školní inspekce (9 škol).</p> <p>Nepříznivě pak je potřeba hodnotit situaci, kdy 11 z 26 středních škol nepřijalo opatření v souladu se strategií/koncepcí školy v oblasti vzdělávání žáků v oborech s vysokou mírou neúspěšnosti u maturitní zkoušky.</p>
Vyhodnocení dopadů opatření směřujících ke snížení neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky	Vyhodnocení dopadů opatření směřujících ke snížení neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky provádí pouze 6 ze 14 středních škol, pro něž byla tato informace k dispozici. Neúčinnost opatření byla typicky spojována s nízkou motivací a předpoklady žáků, respektive s jejich vysokou mírou absence.
Promítnutí vysoké neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky do vzdělávacích dokumentů daného oboru vzdělání	Vysoká neúspěšnost žáků u maturitní zkoušky byla v případě 15 z 25 středních škol, pro něž byla tato informace k dispozici, reflektována úpravou vzdělávacích dokumentů daného oboru vzdělání (ŠVP, tematické plány). V případě 9 středních škol se tyto změny projevíly nově pro první ročníky, v případě 6 středních škol pak i pro stávající žáky ve vyšších ročnících. Výrazně nejčastější změna spočívala v posílení hodinové dotace maturitních předmětů, dále pak ve změně učebního plánu.
Rozvoj kompetencí učitelů maturitních předmětů v oblastech, které mohou mít dopad na neúspěšnost žáků u maturitní zkoušky	V případě 12 z 25 středních škol se v oblastech, které mohou mít dopad na neúspěšnost žáků u maturitní zkoušky, vzdělávala méně než polovina učitelů maturitních předmětů, existuje tedy významný potenciál pro zlepšování tohoto stavu. Nejčastěji se učitelé věnovali vzdělávání v oborových didaktikách, na další oblasti se vzdělávání učitelů zaměřovalo méně často.
Činnost výchovného poradce	Na všech středních školách s vysokou mírou neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky působil výchovný poradce, jehož činnost v této oblasti nejčastěji spočívala v identifikaci žáků ohrožených školní neúspěšností a ve spolupráci s rodiči, o něco méně často však ve formulaci individuálních podpůrných opatření pro žáky ohrožené školní neúspěšností či v metodické podpoře učitelům. Existuje tak potenciál pro rozšiřování činnosti a s tím souvisejících kompetencí výchovných poradců působících na středních školách s vysokou mírou neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky.
Řešení vysoké neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky se zřizovatelem školy	Vysoká neúspěšnost žáků u maturitní zkoušky byla se zřizovatelem řešena pouze v případě 9 z 25 středních škol, pro něž byla tato informace k dispozici. V 5 případech byla v tomto ohledu řešena otázka struktury nabízených oborů vzdělání, ve dvou případech pak otázky spojené s materiálními podmínkami, respektive s personálním zabezpečením výuky. Další témata zahrnují zvyšování hodinových dotací výuky maturitních předmětů, spolupráci se zákonnými zástupci a hodnocení žáků.
Řešení vysoké neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky s jejich zákonnými zástupci	O neúspěšnosti žáků v jejich vzdělávání informuje zákonné zástupce všech 24 středních škol, u nichž byla tato informace k dispozici. V případě 7 středních škol však není informování rovněž spojeno s řešením této situace se zákonnými zástupci.

Hodnocení dílčích opatření tak ukazuje na výrazné odlišnosti jednotlivých středních škol s vysokou mírou neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky. Obecně existují významné příležitosti pro zavádění opatření cílených na vysokou studijní neúspěšnost žáků, přičemž náměty jiných škol mohou působit v tomto ohledu inspirativně. Sledování takových námětů pro případné zavedení do svého prostředí však nevedla žádná z hodnocených středních škol s vysokou mírou neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky. Konečně ani srovnání přístupů k opatřením přijímaným za účelem snížení školní neúspěšnosti žáků neukazuje na významné rozdíly mezi učiteli středních škol s vysokou mírou neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky a ostatních středních škol. Zdroje inspirace lze tedy bezesporu hledat také v praxi těchto škol.

⁴⁰ V tomto ohledu je podíl žáků, kteří jsou hodnoceni nedostatečně na konci jednotlivých ročníků studia, poměrně nízký, což velmi nepříznivě odsouvá problém studijního neúspěchu až k závěrečné maturitní zkoušce.